

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Medružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Erbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo, — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za izvezništvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 84

Sobota, 17. oktobra 1936

Leto XI

Boj za občino!

Dne 25. oktobra bodo volitve v pretežni večini slovenskih občin.

Te volitve obeležuje dvojno: vršile se bodo v času, ko razen sedanje in nekdanje režimske stranke — ki izmed po zakonu dovoljenih strank edini prihajata v Sloveniji v poštev — ni nobene druge organizirane politične skupine, ter z javnim glasovanjem, po zakonu, ki ga je rodila diktatura in sankcionirala danes v opozicijo potisnjena JNS.

To dvojje dovolj jasno priča, da živimo v času pomanjkanja politične svobode, ki je predpogoj vsake resnične demokracije, to je ljudske samovlade, kakor obstoja n. pr. na Švedskem, Danskem, Norveškem, Angliji in Franciji.

Vprašanje politične svobode in demokracije se zato pojavlja kot glavno vprašanje pri predstojajočih volitvah in družji vse, kar je svobodoljubnega med narodom.

Kdor je svobodoljub ne more in ne sme v tem boju z onimi, ki so zakrivali današnje stanje pomanjkanja najosnovnejših ljudskih pravic, še manj pa z onimi, ki to stanje kljub svečanim obljubam podaljšujejo in se politično okoriščajo z dediščino, katero so prevzeli z zagotovitvijo, da jo bodo likvidirali nemudoma, varujoč se, da bi si z njo umazali svoje prste.

Spričo takega položaja se vsak socialist zaveda, kaj mora storiti. To je tudi narekovalo taktiko socialistični idejni skupini, ki je v tem volilnem boju postavila kot svojo smernico: niti z JRZ, niti z JNS.

Gibanje svobodoljubnih sil, delavcev in kmetov širom vse Slovenije, je dobilo močnega razmaha. Ni to samo domneva. V tem nas prepričujejo siloviti napadi, ki jih čitamo dan na dan v JRZ časopisih, bobnajoči ogenj, ki ga sipljejo in ofenziva laži ter najpodlejših obrekovanj in podtikanj, s katerimi navaljujejo na strnjene vrste zveze delovnega ljudstva.

Parola delavcev in kmetov v tem boju je tako enostavna, tako jasna, tako prepričevalna in podžigajoča, da je ni treba niti razlagati, niti objašnjavati: tu politična svoboda, tu demokracija, vlada ljudstva po vzgledu severnih in zapadnih držav, tam nadaljevanje žalostne prošlosti, s katero so obremenjeni tisti, ki so jo stvorili in tisti, ki jo podražavajo, kljub jasnemu spoznanju, da s tem greše nad ljudstvom.

Svobodoljubno gibanje delavcev in kmetov je razorožilo nasprotnika, ki si niti ne upa zagovarjati in braniti sedanjega stanja, ampak se skuša na vse mogoče načine opravičevati in pojasnjevati, zakaj še ni izpolnil obljub, za čijih izpolnitev ni treba nobenih proračunskih kreditov in nobenih davkov, ampak samo enostaven sklep in ničesar drugega.

Toda zaman vsi izgovori! Ali ni morda bilo do konca septembra t. l. mogoče izpremeniti vse, kar je kot nakaza ostalo iz dobe JNS-diktature?

V takem dušljivem ozračju se ne morejo razvijati in živeti niti občine, ki so najmanjša celina države. Predno ni prečiščeno to dušljivo ozračje, tudi niso mogoče gospodarske in socialne reforme, ni mogoče kulturni razmah, niti občine, niti države.

V boju za slovensko občino se jasno odražata dva tabora: svobodoljubni in protiljudski. Gospodje, ki predstavljajo ta drugi tabor, se zavedajo, da so občinske volitve pravzaprav šele priprava za druge večje odločitve v bodočnosti, ko bo ta odločitev enostavnejša, ko ne bo združena s kompli-

Ne slabše, boljše!

Mezdo — ne miloščine!

Načrt uredbe o minimalnih mezdah predvideva kot najnižjo mezdo Din 13.50 na dan.

Zadnje čase se mnogo govori in piše o uredbi o minimalnih mezdah. JRZ časopisje zatrjuje, da bo s to uredbo rešeno mezdnopravno vprašanje našega delavstva in že vnaprej zahteva, da se mora izkazati hvaležnega za tako veliko dobroto.

In vendar do danes javnost niti ne ve, kako bo izgledala dotična uredba. JRZ časopisje, ki je v tem oziru gotovo dobro informirano, samo obeta, ne pove pa nič določnega.

Ker načrt uredbe sedaj ni več nobena tajnost, ampak je že razmnožen in razposlan v studij, se nam zdi potrebno seznaniti naše delavstvo vsaj z nekaterimi najvažnejšimi določbami tega osnutka, da bo delavstvo končno vedelo, pri čem da je.

Najnižja mezda v obratih, kjer se dela osem ur dnevno, je določena v osnutku na Din 2.50 na uro, v obratih, v katerih je uveden deveturnik, bi znašala mezda Din 2.25 in v obratih, v katerih je uveden deseturni delovnik, bi delavec zaslužil samo še Din 2.— na uro.

V krajih s pod 5000 prebivalcev se gornja minimalna mezda za pomožno osebje v trgovini in obrti lahko zniža za 25 odstotkov. Torej bi znašala minimalna mezda, kakršen je pač delovni čas, Din 1.87, Din 1.58 in Din 1.50, ali Din 15.— na dan.

Tu navadene osnovne minimalne mezde se ne smejo povišati za več kot 75 odstotkov in le v izjemnih slučajih, toda samo za najbolj kvalificirane in najsposobnejše delavce na dvojni iznos gornjega zneska.

Torej tudi najbolj kvalificiran delavec in privatni nameščenec po uredbi ne bi mogel doseči višje minimalne mezde, kot Din 5.— na uro.

Za delavce in nameščence izpod 18 let se zniža osnovna minimalna mezda lahko še za 10 odstotkov in bi v najnižji kategoriji znašala samo še Din 13.50 na dan.

Vnačrtu uredbe je nadalje predvideno — kar je v obrtnem zakonu prepovedano — izplačevanje delavcev v naravi. Načrtu je priložena posebna tabela, po kateri sme podjetnik računati stanovanje in kurivo svojemu delavcu, oziroma nameščencu.

Ta kratek izvleček popolnoma zadostuje, da lahko precenimo vrednost predloženega načrta.

Delavske razredne strokovne organizacije so se enodušno izjavile proti temu načrtu, ki v bistvu pomeni poslabšanje sedanjega stanja, zlasti nivoiziranje, izravnaje mezd navzdol v krajih, kjer je bila krajevno običajna mezda višja, kot pa je predvidena v načrtu uredbe.

Vlada s. Bluma delavstvu

40urni delovnik v Franciji

Na nedeljski manifestaciji v severofrancoskem industrijskem ozemlju je Blum poudaril, da stopi v veljavo dne 1. novembra zakon o 40urnem delovniku na teden za kovinsko, tekstilno in stavbeno industrijo.

Zakon, ki ga je vlada ob silnih težkočah uveljavila pred parlamentom in senatom z argumenti, je socialnopolitično silno velikega pomena.

Fašizem delavstvu

60urni delovnik v Italiji

V Italiji uvedejo v 1200 tovarnah za vojni material 60urni delovni teden. Tako je odredil komisariat, ki kontrolira vojno industrijo. Mussolini

Delavstvo v drugih državah čestita francoskemu delavstvu k tej veliki pridobitvi, ki je uspeh smotrnega nastopa delavskih sil. Znova se potrjuje, da zavise socialne pravice delavstva v državi od politične moči in vpliva delavskega razreda.

Boj za politično moč je boj za kruh!

Komisar v ljubljanski Delavski zbornici

— namesto volitev

Ministrstvo socialne politike je imenovalo komisarja v ljubljanski delavski zbornici. Komisar je banski svetnik dr. Lovro Bogataj. Minister je obenem imenoval komisijo, ki naj preišče delovanje delavske zbornice za leta 1934, 1935 in 1936 tako v finančnem kakor tudi v socialnopolitičnem oziru ter poroča o rezultatu pregleda ministru.

ciranim delom, ki ga je bilo treba sedaj izvršiti v vsaki občini posebej, da bo sploh mogoče odločiti med svobodoljubno in protiljudsko politiko.

Naj JRZ časopisje zabavlja, kolikor hoče, socialisti gredo v boj skupno z onimi, ki so proti JRZ, JNS in fašizmu, za svobodo in demokracijo, ki jamčita, da bodo imeli delo in kruh vsi, onemogli pa starostno preskrbo, tako v občini kot v državi!

Funkcionarji delavske zbornice ostanejo na svojih mestih in vrše dalje svoje posle.

Komisar je prevzel posle v torek, dne 13. t. m.

Kakšni so bili razlogi za to okrnitev samoupravnih pravic delavske zbornice ni znano, ker ima delavska zbornica svoj zakon in pravilnik ter je po teh predpisih samoupravna korporacija.

Belgijski kralj — nemškemu fašizmu

Za obrambo Belgije

Na seji kronskega sveta je belgijski kralj izjavil, da mora biti Belgija nevtralna, toda vojaško pripravljena.

Poljska na novih potih?

Zunanji minister v Parizu

Izgleda, da se je Poljska odločila zapustiti pot po kateri je doslej hodila v zunanji politiki skoro tri leta, vedno v najintimnejših odnošajih z Berlinom.

Iztreženje v Poljski je pričelo z uvedbo splošne vojaške dolžnosti v Nemčiji.

V »Politiki« piše Balugdžić o obisku poljskega zunanjega ministra Becka v Parizu in pravi: »Dogodki, ki se vrste v Evropi in pretijo, da izzovejo nove krvave spopade, zahtevajo od Poljske, da se opredeli. Ne za Francijo ali Berlin, kot to pišejo berlinski listi, ampak za sodelovanje z narodi, željnimi miru ali z vladami, ki pripravljajo nova iznenadenja in vojne. Od zadržanja Poljske bo odvisno ali bo na velikem delu našega kontinenta (na vzhodu op. ur.) mogoče zajamčiti varnost ali ne.«

Ako bi v Poljski vladala demokracija, kmetje in socialisti, ki so danes umetno in nasilno izločeni od vpliva v državi, bi ne mogli dvomiti v iskrenost nove Poljske orientacije. Poljska žlahta pa te garancije ne more dati.

O miroljubnosti fašistične Nemčije je dejal:

»Nagla zasedba Porenja in predstavitev nekaterih izhodnih oporišč morebitnega novega nemškega vpada na naše ozemlje, so samo še povečale naš nemir.« To bo v führerski Nemčiji zopet vika in krika, ker jim je belgijski kralj povedal resnico v brk.

Madrid kisle jabolko za generale

Boji za Oviedo

Pričakovana ofenziva uporniških generalov proti Madridu še vedno ni pričela, dasi bi po pisanju upornikom prijaznega časopisja krivoprišežni general Franco moral že davno vkorakati kot zmagovalca na čelu svojih čet v »osvobojeni« Madrid.

Uporniške radio-postaje širijo vesti, ki naj vlijejo poguma njihovim četam. Pozneje pa se vedno izkaže, da je dejanski položaj drugačen, kot pa ga slikajo uporniški generali.

Med drugim so uporniki javili zasedbo Aranhueza, važnega železniškega križišča 50 km južno od Madrida in da so pretrgali zvezo Madrida z jugom. V resnici pa stoje uporniki v okolici Toleda in 30 km oddaljeni od Aranhueza.

Dosedanji boji na fronti okrog Madrida, ki pa še zdaleka ni obkoljen, se bijejo z menjajočim uspehom. Zlasti važno je, da vladine čete drže postojanke v gorovju Guadarrama, zapadno od Madrida in da s protinapadi preprečujejo zbiranje uporniške vojske na za njo ugodnejših položajih.

Izgleda tudi, da bo vreme igralo v španski državljanski vojni važno vlogo.

go. Osrčje Španije je visoka planota, ki ima kontinentalno klimo, torej zelo ostro in zgodnjo zimo. Tako bi vreme utegnulo popolnoma prekrižati ofenzivne načrte krivoprišežnih generalov in postati važen zaveznik vlade.

Krvavi boji za sleherno ped zemlje v Oviedu.

V asturskem mestu Oviedu, ki je do štiripetine zasedeno od vladnih čet, rudarske milce, se še vedno vodijo boji za poslednjo petino, ki se nahaja v uporniških rokah. Generali pošiljajo

Grozovitosti upornikov

V Saragossi so uporniki postrelili 3000 pristašev ljudske fronte. Vsako noč 50. — Na Portugalsko je pobegnilo iz Badajoz 400 oseb; Portugalska je te ljudi izročila upornikom, ki so jih 300 ustrelili. — V Ceuti so uporniki ustrelili doslej 300 delavcev. — V provinci Caceras so ujeli socialistično agitatorko Consnelo Calzaldo, jo najprej onečastili, zaprli, potem peljali v izprevodu na glavni trg ter jo prisilili, da je pojedla štiri pole papirja, potem so jo položili na zastavo nje organizacije

čete na pomoč oblegancem, ki pa jim oblegovalci zastavljajo pot.

Dve uporniški transportni ladji na dnu morja.

Dve vladini podmornici sta torpedirali v Gibraltarski ožini dva prevozna parnika, ki sta vozila marokanske čete iz Afrike v Španijo. Transportna parnika sta se potopila in z njima vse, kar je bilo živega na krovu.

Uporniki se boje, da bodo vladine podmornice izvršile še več sličnih operacij.

cije ter otvorili streljanje na njo. — Njih tisk poroča, da postrele povsod vse sorodnike vladnih čet, kamor pridejo. — V bojih postavljajo žene in otroke v prednje vrste, da bi preprečili napade vladnih čet. Nekaj otrok je pri Sevilli hotelo pobegniti, pa so je ustrelili. — Za vsak zračni ali bombni napad pomore nekaj ujetnikov ali civilnih prebivalcev. — Te stvari so se dogodile v kratkem času od 14. do 19. septembra.

Doma in po svetu

Novi senator. Duhovnik Franc Smodej, urednik glavnega glasila JRZ »Samouprave« v Beogradu, nekdanji vidni član SLS, za časa Živkovičevega režima pa referent centralnega presbiterija ministrskega predsednika, je bil te dni imenovan senatorjem. — Razen njega je postal senator tudi Miloš Cukavac, odvetnik iz Čuprije.

S hrvaškimi sporazumom še ni nič definitivnega. Tako je povedal na shodu v Kumanozem zastopnik Davidovičev stranke.

Tudi senat ne bo več mogel vladi nagajati, ugotavlja »Slovenski dom«. Doslej je imela JNS v senatu 41 glasov, vlada pa samo 37. Od zadnjega zasedanja so bili imenovani 4 novi senatorji, tako da si JNS in JRZ držita v senatu ravnotežje. Toda skoro bo imela JRZ tudi v senatu večino, kajti imenovanih senatorjev sme biti 46, doslej pa je bilo imenovanih samo 45. Ko bo imenovan še eden, potem bo JNS pregažena. Kako interesantna vest za našo javnost.

Vse se ponavlja. V Beogradu se je zadnjič vršil velik shod JRZ. Navzočih je bilo nad 30.000 poslušalcev. »Slovenec« je sila ponosen na to prireditelj, najmanj toliko kot je bila JNS na svojo niško »mobilizacijo«, na katero so se pripeljali udeleženci iz vseh delov države s 70 posebnimi vlaki.

Minister socialne politike Cvetković je bil nekaj časa v inozemstvu. Mudil se je tudi v Ženevi ter razpravljal z ravnateljem mednarodnega urada dela. Upamo, da je tam dobil željeno pojasnilo tudi z ozirom na njegov kragujevski govor, ki je bil prav posebno značilen za socialno-politični duh pri nas.

V Sloveniji tako, na jugu pa zopet drugače. Nedavno je potovala večja družba finančnih stražnikov službeno iz Slovenije na jug. Na odhodni postaji v Sloveniji so predložili objavo in dobili kreditirano vožnjo. Do Zagreba je šlo gladko, potem pa so se začeli križi in težave, kajti dalje proti jugu so jim povedali, da službenih potovanj finančnih stražnikov železniška uprava ne kreditira več, ampak da morajo plačati celo voznino. Ker denarja niso imeli, so z njimi sestavili zapisnike. Ta procedura se je ponovila na vsaki postaji, kjer se menjajo vlakovodje in spremno osebje. Na vožnji nazaj se je ponovilo isto. Finančnim stražnikom se je zdelo, kakor da se vozijo odgonskim potom — do Slovenije. Tu pa o kakšni taki naredbi, o kateri

Ljudska fronta v Franciji trdna

— reakcija razočarana

V nedeljo se je vršilo v Franciji mnogo velikih političnih manifestacij ljudske fronte.

Blum je govoril v severnih francoskih industrijskih ozemljih, Chautemps in Deladier v Angersu in Organgeju in drugi politiki.

Blum je najavil nove zakone, tako o davčni reformi, o svobodni re-

formi tiska, po kateri bo prepovedano zastrupljanje javnega mnenja. V korupcijskih in hujskaških zadevah pa bo treba navesti vire.

V Alzaciji je govoril Thorez in drugi.

Vse manifestacije so bile v znaku stanovitosti vlade ljudske fronte.

Kako razume francoska vlada svobodo

Hitler se razburja zaradi Thorezovega govora

Na nedeljskem shodu je komunistični poslanec Thorez silno napadal Nemčijo in čital iz Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«, kjer pravi Hitler, da Francija ostane smrtni sovražnik Nemčije. Nemčija je protestirala pri francoski vladi, ki na protest ne namerava odgovarjati. Francoska vlada pravi, da velja v Franciji svoboda govora, če je pa Thorez razžalil Hitlerja, naj ga toži.

Meščansko časopisje pa pravi, da je tak nalog dobil Thorez iz Moskve, da bi se preprečilo zblíževanje med Francijo in Nemčijo in vršitev lokarnske konferencie, ki se pripravlja ter Nemčija ugovarja, da bi se je tudi Rusija udeležila.

Iz tega nastopa Nemčije je tudi razvidno, da je Nemčija pozabila, kaj je Hitler govoril v Nürnbergu.

Fašizem in sporazum med velesilami

Vloga in nameni Rima

Te dni se bodo vršili v Berlinu razgovori Mussolinijevega svaka, italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana s Hitlerjem.

V Podunavju se križajo interesi nemškega in italijanskega fašizma. Oba imata pred seboj iste cilje: Balkan in pot preko Balkana na vzhod.

Dolgo časa je Italija umetno zapirala pot nemškemu fašizmu v Podunavje in na Balkan. V času abesinske vojne, ko je bil italijanski fašizem čezmerno zaposlen v Afriki, pa je Nemčija izkoristila ugodni trenutek in povečala svoj vpliv v Avstriji in na Madžarskem.

To je zelo pomešalo račune med Rimom in Berlinom. Italija uvideva, da brez pomoči velesil ne more za dolgo dobo ustaliti prilik v Podunavju in parirati nemških načrtov in nemškega prodiranja.

Za vzpostavitev ravnovesja v centru Evrope je potreben sporazum velesil. Nemčija ni naklonjena takemu sporazumu, ker si od zmešnjav

obeta več, kot pa od sporazuma in politike vezanih rok.

Duce ve to prav dobro, ve tudi, da se bo naraščanju nemškega vpliva v Podunavju težko zoperstaviti, ako ne pomaga usmeriti nemških interesov v drugi pravec. Zato bo naloga grofa Ciana, prepričati Hitlerja o potrebi sporazuma in sodelovanja z Anglijo in Francijo. Kot vaba pa naj služi Mussolinijeva obljuba, da se bo po dosegu političnega sporazuma zavzel tudi za pravično rešitev nemških gospodarskih teženj — njenih teženj po kolonijah.

Od te svoje akcije si duce obeta dvojni uspeh: ustavitev prodiranja nemškega vpliva v Podunavju in na Balkanu ter nagrado od strani Anglije, kajti Angliji je mnogo do sporazuma z Nemčijo, da nehajo evropska trenja, ki jo tako zelo ovirajo pri urejevanju vprašanj lastnega imperija. Nagrada, ki jo duce želi dobiti od Anglije pa je: priznanje zasedbe Abesinije.

Prepoved obiskovanja srednjeolskega pouka za učence, ki prihajajo dnevno iz nad 20 km od mesta oddaljenih krajev v šolo, je odpravljena.

Zagrebski velesojem, ki je letos zakasnili radi stavke stavbinec, se bo vršil v času od 17. do 26. oktobra t. l.

Novo ogrsko vlado je sestavil Daranyi. Nova ogrska vlada, ki jo je sestavil Daranyi, se bistveno ne razlikuje od prejšnje Gömbösove. Nova sta le trgovinski in honvedni minister.

Nova oktroirana ustava v Italiji bo proglašena ob 15-letnici pohoda fašistov v Rim. Kralj postane cesar fašističnega imperija, Mussolini pa veliki kancler, ki ne bo odgovoren nikomur.

Tržaškega škofa so odstavili. Tržaškega škofa so odstavili, dasi je Italijan, ker je zagovarjal slovensko cerkveno opravilo v tržaški okolici. Socialistični »Populaire« poroča, da je moral odstopiti, ker je to zahteval na pritisk oblasti papež.

Borba nemškega fašizma proti boljševizmu. Führer je odredil odpust preko 1600 redovnic-učiteljic na Bavarskem. »Slovenec« ta boj ni všeč; čudno!

Uspešno propagandno sredstvo proti povišanju cen. Ko je vlada v Franciji izvedla razvrednotenje franka, se je splošno računalo s tem, da bodo poskočile cene. Deloma se je to tudi zgodilo. Toda v tem trenutku so že začele delovati od vlade postavljene protidraginske komisije in razen tega se je vlada poslužila zelo uspešnega propagandnega sredstva proti navijanju cen. Izdala je lepake in z njimi označila vse trgovine, čijih lastniki so ostali disciplinirani in niso povišali cen blagu. Ta ukrep je dobrodošel konzumentom, kakor tudi vsem poštenim trgovcem.

Topovi namesto surovega masla. V Hofu na Bavarskem je govoril 12. t. m. namestnik fuhrerja, Hess, ki je rekel: »Topovi namesto surovega masla«, ostane naše geslo. Taka gesla smo čuli tudi za časa svetovne vojne, vendar niso veljala za vse, najmanj za tiste, ki so z njimi operirali.

Generali bodo upropastili Japonsko. Vojaški krogi so staveli predsedniku japonske vlade zahtevo, da poredi celotno notranjo upravo državne vojnemu ministru. Listi opozarjajo na to, da generali še nikoli niso imeli srečne roke v politiki.

Davčna karta za postrežnice. Po pojasnilu ministrstva za finance morajo nabaviti davčno karto za hišno služinčad tudi delodajalci, ki zaposlujejo postrežnice za hišna dela vsakodnevno po nekaj ur za dogovorjeno plačo, če tudi brez hrane in stanovanja. Delodajalec, ki se ne bi mogel pri kontroli izkazati z davčno karto, bo plačal kazen Din 250.

Svetovni potnik. V Mariboru in Celju se je pojavil te dni svetovni potnik, ki je hodil po javnih lokalih in delil gostom svoje spominke slike, ki so vzbujale videz, da je mož rajhovski Nemec. Mož je nabral precej denarja. Zlasti radodarne so se izkazali nacistični purgerji. V hotelu, kjer se je nastanil, pa se je vpisal v tujsko knjigo kot — steno-graf iz Sušaka.

Nesomernost človeka. Izdelovalci umetnega zobovja so sestavili statistiko, iz katere se vidi, da porabijo zdravniki za levo polovico čeljusti za 20 odstotkov več umetnih zob kakor pa za desno polovico. Na vsak način je ta statistika eden najbolj nazornih dokazov o nesimetričnosti človeškega telesa.

Odpornost komarja, ki prenaša malarijo. Komar, ki prenaša malarijo ostane živ in giben še pri 32 C°.

Udeleženci uživajo na železnici 50-odstotni popust.

Z vrha slapa Peričnika v globino se je pognalo neko mlado dekle iz Mojstrane.

V Avstriji zmaguje vpliv Nemčije. Francosko socialistično glasilo »Populaire« meni, da pomeni razpust avstrijskega hajmvera naraščanje nemškega vpliva v Avstriji. To potrjuje tudi spor in intervencija Rima v Berlinu.

SOBOTA, 17. X. / 20h

DVORANA „UNION“

VELIKI KONCERT

Sodeluje 5 pevskih in 2 godbeni društvi SKIH MUZ. DRUŠTEV

PODZVEZE DEL. PEV-

Češki magazin

Prijatelji svojega žepa obiščite novo otvoreno manufakturno trgovino, kjer dobite blago po tovarnih cenah

Priporoča se

Peter Burazin, Maribor, Ulica 10. oktobra

Od zadnjega petka naprej je vpeljan v češki tekstilni tovarni »Jugobruna« v Kranju zopet 10-urni delavnik. Med delavstvom je vzbudilo to izjavljajoče kršenje in preziranje pred oblastjo sklenjene kolektivne pogodbe in prisilnih določil zakona o zaščiti delavcev največje ogorčenje. 200 ljudi je na cesti, nedolžnih žrtev, odpuščenih radi stavke, vključno obvezi v kolektivni pogodbi, da ne bo nihče preganjan radi stavke. A razen teh 200 žrtev jih je več sto daljnih brezposelnih dan na dan po cestah in pred tovarnam, v breme javnosti in občin. Inozemski tovarnar vključno zakonom in pogodbi brezobzirno uvaja preokozakoni delovni čas. § 6 z. o. z. d. povrh tega izrecno določa, da se sme delovni čas podaljšati izjemoma le tedaj, če sklenejo to štiri petine delavcev s tajnim glasovanjem. Tudi to določilo je inozemski podjetnik brez strahu kazni enostavno prešel. Sklep sme nadalje veljati najdalje za 3 mesece. Pri »Jugobruni« pa se dela preko zakona skozi leta. In vendar določa § 129 za kršenje delovnega časa kazni do 3.000 Din, ob ponovni kršitvi za lastnika podjetja zapor do enega meseca. Če lastnik podjetja direktno ali indirektno, osebno ali po svojih organih sili delavstvo k preokoznemu delu, določa zakon v § 124 kazni do 5.000 Din, ob ponovni kršitvi poleg tega zapor do 3 mesecev. Mladostni do 18 let in ženske sploh ne smejo delati ponoči. Tudi za kršenje tega predpisa so določene gornje kazni. V interesu javnega reda in mira, ugleda naše oblasti, pred katero je bila sklenjena kolektivna pogodba, v pomirjenju delavstva, zahtevamo torej takojšnjo uvedbo preiskave in uveljavljanje naših zakonov.

VAŽNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodalčna Kranj.

Borovnica

Lista kmetov, delavcev in obrtnikov vložena.

Tudi pri nas smo sestavili listo za občinske volitve. Za listo vlada lepo zanimanje, ker so na njej možje iz vrst kmetov, delavcev in obrtnikov. Prišli smo do spoznanja, da naj nastopimo skupno pri teh občinskih volitvah. Dogovorili smo se kmetje z obrtniki in delavci ter se odločili, da hočemo tudi mi sodelovati v gospodarstvu občine. Gre tudi za to, da s pomočjo skupnega delovanja postavimo ustanove za zaščito kmeta in v prid izboljšanju svojega položaja. Z izboljšanjem kmetijskega položaja bosta tudi obrtnik in delavec na boljšem. Zato naj se vsi občani odločijo, da pojdejo 25. oktobra na volišče in oddajo svoj glas po svojem lastnem prepričanju in videli bomo, čigava bo zmaga. — Občan.

Litija

Pred volitvami, Nedeljski »Slovenec« anonimni dopisnik se je spravil nad tukajšnje socialiste. Imenuje jih konjunkturiste in izdajalce delavskih interesov, to pa samo zato, ker so šli na listo, ki je izvenstrankarska in čije kandidati so se izrazili, da nimajo nobene zveze ne z JRZ, kakor tudi ne z JNS. Ni pa še dolgo od tega, ko nas je nosilec kandidatne liste JRZ javno hvalil in nam ponujal en sedež v upravi in tri odbornike, ako gremo z njimi. Seveda smo to odklonili in šli na »združeno gospodarsko listo«, pa je bil ožen v stehi. Napad v »Slovencu« je samo dokaz, da ima dopisnik velik strah pred nami, ker drugače si pač ne moremo razlagati, da nas je nedavno tega hvalil, sedaj pa zopet graja. Saj so vendar volitve svobodne in vsak si izbira po svobodni volji. Pozivamo ga, da naj nam javno dokaže, kdaj in zakaj smo izdajalci delavskih interesov, dokler pa tega ne stori, ga imenujemo podlega lažnjivca in tatu naše časti! — Socialisti-kandidati na zdr. gospodarski listi.

Delavski pravni svetovalec

Odtgljali od mezde radi opravka pri sodišču (Tržič)

Vprašanje: Ali more delodajalec odtrgati del mezd delavcu, ki je za nekaj časa izostal od dela, radi opravka, ki ga je imel pri sodišču?

Odgovor: Po § 219 obrtnega zakona pripada službojemalcu mezda tudi v primeru, ako je bil zadržan opravljati službo iz tehničnih vzrokov, ki zadevajo njegovo osebo. Ako je službojemalec moral iti na sodišče na sodni poziv, je to na vsak način tehten razlog in bi mu službojemalec ne smel odtrgati plače za čas, ki ga je s tem izgubil. Ako pa je šel brez sodnega poziva, bo pač odvisno od tega, kake opravke je pri sodišču imel in se bo potem presojalo, ali gre za tehten razlog ali ne.

Izplačilo dote in kmečka zaščita. (Sevnica.)

Vprašanje: Moja žena ima izgovorjeno doto v znesku Din 15.000.—, za katero je tudi vknjižena. Nejena terjatev je nastala že v letu 1927. Ali lahko moja žena iztirja doto z ozirom na predpis o zaščiti kmetov?

Odgovor: Po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov z dne 25. septembra 1926 se za kmetijske dolge ne smatrajo obveznosti, ki izvirajo iz dedovanja in tudi ne obveznosti iz nasledstvenih pogodb katerekoli vrste, na primer darilne, izročilne pogodbe

Posteljne odeje

z belo vato od Din 70.— naprej. Pernice (tuhne), zglavnike, puh, perje po nizki ceni!

A. STUHEC, specialna trgovina in izdelava posteljnih odevi **MARIBOR, STOLNA ULICA ŠTEV. 5**

Planinske Jopice TRIGLAV lastni izdelek od Din 60.— naprej **Eksportna hiša „LUNA“** Maribor, samo na Glavnem trgu 24

V čem je nezadovoljstvo španskih poljedelskih delavcev?

Kmečko vprašanje je osnovno vprašanje današnje Španije. Na površini 505.152 kvadratnih kilometrov živi skoro 23 milijonov ljudi, od katerih je 57 odstotkov kmečkega prebivalstva, ki se peča in živi oz. bi se moralo pečati, da bi lahko živelo s poljedelstvom, vinogradništvom, sadjerejo (predvsem oranž in oliv).

Število poljedelskih delavcev brez najmanjše posesti znaša 200.000, toda rajše več. Poleg teh mezdnih delavcev je več stotisoč malih posestnikov, najemnikov in na pol najemnikov, ki pa imajo tako neznatne površine zemlje v zakupu, da od donosa zemljišč, ki jih obdelujejo nikor ne morejo živeti.

Pretežni del zemlje je last plemičev in rimske cerkve.

Poleg vprašanja izboljšanja za služka poljedelskih delavcev, postoji tudi vprašanje zemljiške reforme.

Nosilec teženj ubožanih kmečkih mas je strokovna organizacija.

Zelo zgodaj že čujemo iz Španije o prvih stvarkah poljedelskih delavcev. V strokovnem gibanju pa se uveljavljata dve smeri: ena socialistična, druga anarhistična. L. 1888 je bila ustanovljena socialistična organizacija (Union General de Trabajadores) s sedežem v Barceloni, ki postaja še dandanes.

Osnova organizacije poljedelskih delavcev so krajevne organizacije, ki so združene po okrožjih. Vse zveze pa so strnjene v socialistični organizaciji Federación Espanola de Trabajadores de la Tierra. L. 1928. je štela organizacija 445 krajevnih skupin s 50.332 člani. L. 1930 se ji je priključila še Mednarodna federacija poljedelskih delavcev. Od 265 kra-

jevskih skupin in 36.639 članov v početku l. 1930, je sredi leta 1932, po odpravi diktature in monarhije poraslo število krajevnih skupin na 2541 s 392.953 člani.

Ko je po padcu monarhije prevzela vodstvo v republikli socialistična vlada (minister dela Largo Caballero), je pričela doba agrarne reforme, ki je spravila na noge vso reakcijo.

L. 1933. je pri volitvah zmagala reakcija, ki je v kratkem času uničila vse socialno politične pridobitve. Mali najemniki so postali zopet odvisni od veleposestnikov. Oblasti so pa poskrbele za to, da je bilo delovanje zveze poljedelskih delavcev skoro docela onemogočeno.

Ko je v aprilu letošnjega leta reakcija bila zopet poražena, je vzniknilo novo gibanje med španskimi po-

ljedelskimi delavci.

Svojih pridobitev oropano poljedelsko delavstvo je v teku leta začelo z izvajanjem agrarne reforme na lastno pest. Tako n. pr. so delavci in kmetje zasedli neko plemenitaško posestvo v Cenicientos pri Madridu, ki je merilo samo (!) 1317 hektarjev in ga je lastnik uporabljal izključno kot pašnik in »lovišče«.

Zakupniki zemljišč, katerih pravice so bile regulirane l. 1933 s posebnim zakonom, so se l. 1934 pod pritiskom lastnikov zemljišč v večini slučajev odrekli svojih zakonitih pravic.

Akcija podeželskega proletarijata za svoj obstoj je ponovno združila plemstvo, cerkev, kapitaliste in vojsko v obrambi njihovih predprav.

To je tudi ozadje vstaje krivopri-sežnih generalov, ki je začela 18. julija 1936 s podporo evropskega fašizma.

JNS — posredovalnica dela za Westna?

Po Mariboru iščejo neki eksponenti JNS delavce za Westnovo tovarno v Celju, ki je odpustila nad 300 nedolžnih delavcev ob priliki znanega konflikta.

Nabrani delavci morajo biti člani JNS.

Želimo, da se javno pojasni, ka-

s pričetkom ob 4. uri pop. pri g. Adrineku trgateg grozdja s petjem, godbo in plesom. Prijatelji društva in neprisljane zabave vlijudno vabljeni!

Zagorje ob Savi

Odrska predstava. Naše delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« vprizori v nedeljo, dne 18. t. m. ob 18. uri v zadržni dvorani na Lokah veseloigro v 3. dejanjih »Detektiv megl«. V odmorih sodeluje godba na lok. Delavstvo in ostalo občinstvo vlijudno vabimo. — Odbor.

Lesce

Trgateg grozdja. V nedeljo, dne 18. oktobra t. l. priredi »Vzajemnost« vinsko trgateg »Pri Katrineku«. Vabimo vse prijatelje sladkega grozdja, plesa in petja ter vse, ki hočejo biti dobre volje. Čisti dobiček je namenjen za društvene potrebe.

Sportna rubrika

Prvenstveno tekmo bosta odigrala SK Amater (Trbovlje) : SK Olimp (Celje) v nedeljo, dne 18. t. m. na igrišču Amaterja v Trbovljah.

Patentirali smo izdelavo garantirano nepremočljivega Hubertus-sukna.

Ker nikomur ne prodajamo Hubertus-sukna, dobe se samo pri nas vsem znani

HUBERTUSI

katerih nepremočljivo sukno izdelujemo po patentu št. 7644/31.

V izložbah naših prodajaln vidite že nekaj dni stoječo vodo na suknu, iz katerega

izdelujemo
**NEPREMOČLJIVE
HUBERTUSE**

Vsakdo, kdor je pri nas enkrat kupil je postal naš stalni odjemalec!

TIVAR-HUBERTUSI
iz garantirano nepremočljivega sukna

TIVAR-OBLEKE

Maribor

»Vzajemnost« prične letos zopet z rednimi predavanji. Prvo predavanje se bo vršilo v sredo, dne 21. oktobra ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9-II. Predaval bo R. Golouh »o duševnem obrazu Evrope zadnjih 100 let«. Poleg predavanja so na sporedu tudi pevske točke mešanega in moškega zbora, recitacije in govornili zbor. Delavci in delavke, posečajte ta predavanja. V izobrazbi je moč!

»Vzajemnost« namerava v zimskem času prirediti tečaj za nemščino za svoje člane. Interesenti naj se javijo najkasneje do 20. t. m. pri s. Gregorčič, Ruska cesta 5.

Štore

Trgateg grozdja. Pevsko društvo »Bodčnost« priredi v nedeljo, dne 18. oktobra